

Sygn. akt **III AUa 2013/14**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 sierpnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Wiesława Stachowiak /spr./

Sędziowie: SSA Iwona Niewiadowska-Patzer

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans

Protokolant: insp.ds.biurowości Beata Tonak

po rozpoznaniu w dniu 19 sierpnia 2015 r. w Poznaniu

sprawy **K. H.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. W..**

o emeryturę

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. W..

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 28 sierpnia 2014 r. sygn. akt VIII U 1407/14

uchyła zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania.

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans	SSA Wiesława Stachowiak	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer
-------------------------------------	-------------------------	-------------------------------

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. W.. decyzją z 2 stycznia 2014 roku, znak (...), odmówił K. H. prawa do emerytury w obniżonym wieku.

Organ rentowy uznał, że ubezpieczony nie legitymuje się co najmniej 15 letnim okresem wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

K. H. złożył odwołanie od decyzji, podnosząc, że od 1 września 1979 roku do 30 czerwca 1993 roku będąc zatrudnionym w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w L., pracował w warunkach szczególnych.

Odwołujący wniósł o zmianę decyzji poprzez przyznanie mu prawa do emerytury.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu wyrokiem z 28 sierpnia 2014 roku w sprawie VIII U. 1407/14 zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając odwołującemu prawo do emerytury od 1 grudnia 2013 roku.

Sąd I instancji ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący K. H. (...) roku ukończył (...) lat.

Na dzień 1 stycznia 1999 roku odwołujący udowodnił łącznie 28 lat, 9 miesięcy i 27 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym okresy składkowe w ilości 28 lat, 8 miesięcy i 23 dni oraz okresy nieskładkowe w ilości 1 miesiąc i 4 dni.

Odwołujący nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

W okresie od 1 września 1979 roku do 30 września 1994 roku odwołujący był zatrudniony w(...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w L. w pełnym wymiarze czasu pracy, gdzie od początku do 30 czerwca 1993 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował w szczególnych warunkach na stanowisku monteru urządzeń grzewczych.

Odwołujący w ramach swoich obowiązków wykonywał roboty instalacyjne, montował urządzenia do gazu, centralne ogrzewania.

W okresie od 1 lipca 1993 roku do 30 września 1994 roku odwołujący stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracował w szczególnych warunkach w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w L. na stanowisku dekarza.

Odwołujący w ramach swoich obowiązków wykonywał prace dekarские, tj. pokrywał dachy eternitem, papą, zakładał rynny, wykonywał opierzenia, obróbki blachy.

Zatrudnienie odwołującego w powyższym zakładzie pracy w opisanym charakterze miało charakter stały i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Odwołujący nie korzystał z żadnych urlopów bezpłatnych ani dłuższych zwolnień lekarskich.

Sąd Okręgowy wskazał, że istota sporu koncentrowała się wokół kwestii, czy praca, jaką wykonywał odwołujący w(...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w L. od 1 września 1979 roku do 30 września 1994 roku była pracą w szczególnych warunkach.

Sąd I instancji zaznaczył, że w postępowaniu sądowym nie występują ograniczenia dowodowe, obowiązujące w postępowaniu przed organem rentowym.

Dowodem tego, że odwołujący pracował w szczególnych warunkach powinno być, jak wskazał Sąd Okręgowy, świadectwo pracy, jednakże odwołujący takiego dokumentu przedstawić nie mógł, albowiem (...) Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) w L. nie istnieje, a uzyskana dokumentacja została zakwestionowana przez organ rentowy.

Na okoliczność pracy odwołującego w szczególnych warunkach Sąd I instancji przeprowadził postępowanie dowodowe przesłuchując świadków jak i analizując dostępną dokumentację.

W toku postępowania Sąd Okręgowy ustalił, że odwołujący pracował w szczególnych warunkach, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy:

- w okresie od dnia 1 września 1979 roku do 30 czerwca 1993 roku na stanowisku monteru urządzeń grzewczych, określonym w wykazie A, Dziale II rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych),

- w okresie od 1 lipca 1993 roku do 30 września 1994 roku na stanowisku dekarza, określonym w wykazie A, Dziale V, poz. 9 w/w rozporządzenia (prace dekarские).

W ocenie Sądu Okręgowego, świadkowie przesłuchani w sprawie zgodnie zeznali, że odwołujący wykonywał pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Odwołujący nie osiągnął wymaganego wieku (...) lat, zatem nie mógłby uzyskać prawa do emerytury na podstawie art. 24 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd I instancji uznał, że odwołujący spełnia wszystkie przesłanki warunkujące prawo do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w szczególnych warunkach, określone w art. 184 tej ustawy. K. H. legitymuje się wiekiem (...) lat, posiada na dzień 1 stycznia 1999 roku wymagany przepisami okres składkowy i nieskładkowy ponad 25 lat. Odwołujący nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. W toku postępowania sądowego ustalono, że pracował w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy od 1 września 1997 roku do 30 września 1994 roku.

Organ rentowy zaskarżył wyrok w całości, składając apelację i podnosząc zarzuty:

- naruszenia prawa materialnego, tj. art. 184 i art. 32 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- naruszenia przepisów o postępowaniu, tj. art. 233 § 1 ustawy z 17 listopada 1964 roku kodeks postępowania cywilnego.

Apelujący wniósł o zmianę wyroku i oddalenie odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie.

Swoje uprawnienie do emerytury K. H. wywiódł z przepisu art. 184 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który stanowi, iż ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3.

Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (ust. 2).

Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (ust. 4).

Zarówno w art. 184 ust. 1 pkt 1 jak i w art. 32 ust. 4 ustawodawca odsyła do „przepisów dotychczasowych”.

Przepisy dotychczasowe to rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, które w § 1 ust. 2 stanowi, iż właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B (tego rozporządzenia).

Sąd Okręgowy po przeprowadzeniu postępowania dowodowego pozytywnie dla odwołującego rozstrzygnął co do charakteru jego zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w L. w okresie od 1 września 1979 roku do 30 września 1994 roku.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych uzasadniając zarzuty podniesione w apelacji wskazał, że dalece prawdopodobnym jest, iż odwołujący pracował jako blacharz-dekarz od 1 lipca 1993 roku do 30 września 1994 roku (rok i 3 miesiące), ponieważ poświadcza to świadectwo pracy w szczególnych warunkach wystawione Likwidatora Przedsiębiorstwa na podstawie akt osobowych odwołującego. Okoliczność tę poświadczył również odwołujący i jeden ze świadków.

Kwestionując natomiast okres zatrudnienia odwołującego od 1 września 1979 roku do 30 czerwca 1993 roku apelujący wskazał na niespójności w zeznaniach świadków. Według relacji K. M., odwołujący pracował od początku zatrudnienia w (...) w L. jako hydraulik. Wykonywał prace instalacyjne, zakładał grzejniki i inne elementy hydrauliczne. Natomiast świadek H. Ś. (krewny odwołującego) zatrudnił się w tym Przedsiębiorstwie dopiero od 1982 roku i pamięta on odwołującego z takich stanowisk pracy jak: dekarz, blacharz i hydraulik. W jego ocenie, to prace dekarsko-blacharskie były głównie wykonywane przez odwołującego.

Sam odwołujący zeznał, że od początku pracy w (...) w L., tj. od 1979 do 1982 roku pracował jako kierowca samochodu ciężarowego, dopiero później jako instalator urządzeń sanitarnych, wykonywał też prace blacharza i dekarza.

Sąd Apelacyjny w wyniku kontroli instancyjnej orzeczenia uznał, za słuszne argumenty organu rentowego.

Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji nie znajdują oparcia w zgromadzonym materiale dowodowym, jednocześnie nie wszystkie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia w sprawie zostały przez Sąd wyjaśnione. Innymi słowy, Sąd Okręgowy nie przeprowadził postępowania dowodowego w niezbędnym zakresie, zgromadzony zaś materiał dowodowy ocenił błędnie. W konsekwencji, naruszone zostały przepisy prawa materialnego.

Przesłuchani przez Sąd Okręgowy świadkowie podali bardzo ogólnikowe, sprzeczne informacje. Istotnym jest również, że zeznania samego odwołującego muszą prowadzić do podważenia rozstrzygnięcia, skoro K. H. wskazał, że do 1982 roku był kierowcą samochodu ciężarowego.

Nadto zauważyć należało, że przyjmując, iż w okresie od 1 września 1979 roku do 30 września 1994 roku odwołujący stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował w szczególnych warunkach na stanowisku monterów urządzeń grzewczych, Sąd Okręgowy całkowicie pominął zeznania odwołującego świadczące o wykonywaniu przez niego prac hydraulicznych. Wykonywanie instalacji sanitarnych nie jest tożsame z montażem urządzeń grzewczych.

Sąd I instancji podjął próbę pozyskania dokumentów w postaci akt osobowych odwołującego z (...) Przedsiębiorstwa Budownictwa (...) w L., zwracając się o ich nadesłanie do Archiwum Państwowego w L..

Wezwane archiwum w odpowiedzi wskazało, że nie dysponuje dokumentacją osobowo – płacową wymienionego przedsiębiorcy, jako że taka nie została do archiwum przekazana.

Sąd I instancji pominął jednak, że z akt rentowych świadka K. M. (drugi plik, k. 20), wynika, iż akta osobowe pracowników (...) Przedsiębiorstwa Budownictwa (...) w L., w każdym razie części z nich, zostały przekazane do (...) S.A., Archiwum dla Likwidowanych (...), w L..

W związku z powyższym, ponownie prowadząc postępowanie Sąd I instancji powinien ustalić, czy w/w podmiot nadal istnieje i czy posiada akta osobowe odwołującego.

Sąd Okręgowy będzie miał również obowiązek ustalić szczegółowo zakres wszystkich czynności odwołującego wykonywanych przez niego w spornym okresie. Słusznie podniósł apelujący, że istotne są przy tym okoliczności dotyczące miejsca wykonywania przez odwołującego obowiązków pracowniczych oraz wymiaru czasu pracy poświęcanego na poszczególne czynności. Pomocne dla dokonania istotnych ustaleń w sprawie mogą być również informacje dotyczące struktury organizacyjnej funkcjonującej w (...) w L.. W szczególności, Sąd Okręgowy powinien dążyć do ustalenia, tego czy odwołujący wykonywał swoje obowiązki w wydzielonej jednostce, w jaki sposób rozdzielane były w niej zadania.

Sąd I instancji nie może również pominąć kwestii wykonywania przez odwołującego obowiązków kierowcy oraz korzystania przez niego z długoterminowego zwolnienia (jak podał K. H., trwającego jednorazowo trzy do czterech miesięcy).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania.

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans	SSA Wiesława Stachowiak	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer
-------------------------------------	-------------------------	-------------------------------